

Sygn. akt: I ACa 972/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Ochalska – Gola (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Miastkowska SSA Tomasz Szabelski
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **H. W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu wP.i Sądowi Rejonowemu w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 18 maja 2012r. sygn. akt I C 2359/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od H. W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.000 (jeden tysiąc) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 972/12

UZASADNIENIE

Powód H. W. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w P.i Sądowi Rejonowego w S. kwoty 1.200.000 zł tytułem naprawienia szkody jakiej doznał na skutek ograniczenia dostępu do sądu spowodowanego odmową zwolnienia od kosztów sądowych w sprawie sygn. I Co 14/10 Sądu Rejonowego wS., w której złożył skargę na czynności komornika. Na rozprawie w dniu 18 maja 2012 r. powód podał, że na kwotę odszkodowania składa się wartość gospodarstwa rolnego, do którego skierowana została egzekucja na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowienia wydanego w sprawie sygn. I Ns 79/08. Ponadto w pozwie

wskazywał, że na jego szkodę składają się bliżej nieokreślone utracone korzyści, koszty korespondencji i podróży, a nadto niesłusznie wypłacone wynagrodzenia funkcjonariuszom publicznym.

Strona pozwana reprezentowana w sporze przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa i podniosła, że powód nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Płocku I wydział Cywilny oddalił powództwo H. W. przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w P. i Sądowi Rejonowemu w S. o zapłatę kwoty 1.200.000 zł i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych, które Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje i przyjmuje za własne:

Przed Sądem Rejonowym w Sochaczewie pod sygn. akt I Ns 79/08 toczyła się sprawa z wniosku Z. W. z udziałem H. W. o dział spadku i zniesienie współwłasności po J. i A. małżonkach W.. W jej wyniku zapadło postanowienie o dokonaniu działu spadku i zniesieniu współwłasności. Na jego podstawie zostało wszczęte z wniosku Z. W. postępowanie egzekucyjne, prowadzone pod sygn. akt Km 1346/08 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S..

W dniu 4 stycznia 2010 r. H. W. złożył skargę na czynność Komornika przy Sądzie Rejonowym w S. w sprawie sygn. akt Km 2/09 w postaci zajęcia przysługującego mu świadczenia rentowego. Jednocześnie złożył wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi w kwocie 100 zł. Wniosek ten został oddalony postanowieniem z dnia 10 lutego 2010 r.

W dniu 22 marca 2010 r. H. W. złożył ponowny wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi, który postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2010 r. zostały odrzucony na mocy art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W dniu 13 kwietnia 2010 r. H. W. złożył skargę na orzeczenie referendarza sądowego, która postanowieniem z dnia 6 maja 2010 r. została odrzucona. Na zapadłe postanowienie H. W., w dniu 21 czerwca 2010 r. złożył zażalenie wraz z wnioskiem o zwolnienie od opłaty od zażalenia w kwocie 30 zł.

Zarządzeniem z dnia 6 sierpnia 2010 r. został zwrócony wniosek H. W. o zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia. Na to zarządzenie H. W. złożył skargę, określoną jako „zażalenie”, która postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2010 r. została odrzucona.

W dniu 30 sierpnia 2010 r. H. W. złożył wniosek o zwolnienie od opłaty od zażalenia z dnia 21 czerwca 2010 r. w kwocie 30 zł, który został oddalony postanowieniem z dnia 3 września 2010 r. Na to rozstrzygnięcie referendarza sądowego, w dniu 20 września 2010 r. H. W. wniósł skargę. Ponownie wystąpił o zwolnienie od opłaty w kwocie 30 zł.

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2010 r. został odrzucony wniosek H. W. o zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia złożonego w dniu 21 czerwca 2010 r., na mocy art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na to rozstrzygnięcie H. W. złożył zażalenie w dniu 20 grudnia 2010 r.

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2010 r. zostało utrzymane w mocy postanowienie referendarza sądowego z dnia 3 września 2010 r. w przedmiocie zwolnienia powoda od kosztów sądowych. Natomiast postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 r. odrzucono zażalenie z dnia 20 grudnia 2010 r. na postanowienie z dnia 18 listopada 2010 r. o odrzuceniu wniosku o zwolnienie od opłaty od zażalenia.

W dniu 10 stycznia 2011 r. H. W. złożył zażalenia na postanowienia z dnia 23 grudnia 2010 r. i 28 grudnia 2010 r.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2011 r. odrzucono zażalenie na postanowienie z dnia 23 grudnia 2010 r. o utrzymaniu w mocy postanowienia referendarza sądowego w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych 10 stycznia 2011 r.

W dniu 25 stycznia 2011 r. H. W. złożył zażalenie na postanowienie z dnia 13 stycznia 2011 r.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie sygn. akt IV Ca 100/11 oddalił zażalenie H. W. na postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 28 grudnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie sygn. akt IV Cz 100/11 oddalił zażalenie H. W. na postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 stycznia 2011 r.

Postanowieniem z dnia 22 marca 2011 r. Sąd Rejonowy w S. odrzucił na mocy art. 767³ k.p.c., jako nieopłaconą w terminie, skargę dłużnika H. W. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie sygn. akt Kmn 2/09 z wniosku Z. W.. Na powyższe postanowienie H. W. złożył zażalenie w dniu 4 kwietnia 2011 r., zaś w dniu 18 kwietnia 2011 r. wniósł o zwolnienie od opłaty w kwocie 30 zł od zażalenia.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2011 r. oddalono wniosek H. W. o zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia z dnia 4 kwietnia 2011 r. Na to orzeczenie H. W. złożył zażalenie w dniu 23 maja 2011 r. Zostało ono rozpatrzone przez Sąd Okręgowy w P. w dniu 13 czerwca 2011 r. w sprawie sygn. akt IV Ca 384/11, który oddalił zażalenie.

W dniu 11 lipca 2011 r. H. W. złożył wniosek o zwolnienie od opłaty od zażalenia, który postanowieniem z dnia 14 lipca 2011 r. został odrzucony.

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2011 r. odrzucono zażalenie H. W. z dnia 4 kwietnia 2011 r. na postanowienie z dnia 22 marca 2011 r. o odrzuceniu skargi na czynność komornika.

W dniu 25 lipca 2011 r. H. W. złożył zażalenie na postanowienie z dnia 14 lipca 2011 r.

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w P. w sprawie sygn. akt IV Cz 810/11 odrzucił zażalenie H. W. na postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 14 lipca 2011 r. w przedmiocie odrzucenia ponownego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w P. w sprawie sygn. akt IV Cz 957/11 odrzucił zażalenie H. W. na postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 14 lipca 2011 r. w przedmiocie odrzucenia skargi na czynność Komornika.

W oparciu o tak zakreśloną podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne. Powód domagał się od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w P. i Sądu Rejonowego w S. odszkodowania w kwocie 1.200.000 zł z powodu odmowy przyznania mu zwolnienia od kosztów sądowych w sprawie sygn. akt I Co 14/10, której przedmiotem była jego skarga na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. w sprawie sygn. akt Kmn 2/09.

Sąd I instancji wskazał, że podstawą odpowiedzialności strony pozwanej mógłby stanowić przepis art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W myśl art. 417¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, w szczególności, że poniósł szkodę w wysokości 1.200.000 zł z powodu oddalenia jego wniosku o zwolnienie od opłaty sądowej.

Odwołując się do poglądów orzecznictwa Sąd I instancji wyjaśnił, iż niezgodność orzeczenia z prawem, powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, musi polegać na oczywistej obrazie prawa. Niezgodność z prawem musi zatem mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności.

Sąd Okręgowy przypomniał, iż w toku postępowania w sprawie skargi dłużnika H. W. na czynność Komornika w sprawie sygn. akt I Co 14/10 powód wielokrotnie ubiegał się o zwolnienie od opłat sądowych. Jego wnioski były bezzwłocznie rozpatrywane. Zapadłe orzeczenia, na skutek skarg na czynność referendarza sądowego i zażaleń na postanowienia sądu, były poddawane kontroli instancyjnej. Kontrola ta nie stwierdziła nieprawidłowości. Przy rozstrzygnięciu wniosków dłużnika były brane pod uwagę i rozważane wszystkie podane przez H. W. dane w zakresie jego sytuacji materialnej i osobistej.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż zapadłe w sprawie sygn. akt I Co 14/10 orzeczenia były zgodne z prawem. Brak jest więc podstaw do przyjęcia, że odmowa zwolnienia powoda od opłat sądowych była działaniem bezprawnym. Fakt, iż powód nie zgadza się z zapadłymi w sprawie sygn. akt I Co 14/10 orzeczeniami nie świadczy o ich bezprawności. Tym samym brak jest podstaw do uznania, iż Skarb Państwa, co do zasady, ponosi odpowiedzialność za odmowę zwolnienia powoda od kosztów sądowych. Sąd I instancji podkreślił nadto, iż powód nie wykazał faktu zaistnienia szkody, jej wysokości, związku przyczynowego pomiędzy zapadłymi orzeczeniami a szkodą. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy oddalił powództwo.

O kosztach orzeczono na mocy art. 102 k.p.c. i w tym zakresie nie obciążono powoda opłatą sądową od pozwu, natomiast zasądzono od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwotę 7.200 zł nie znajdując podstaw dla dalej idącego nieobciążania powoda kosztami procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając orzeczenie w całości i wnosząc o uwzględnienie powództwa, a także o obciążenie kosztami procesu personalnie Sędziego, który orzekał w sprawie w I instancji. W wielowątkowych uzasadnieniu apelacji skarżący ponowił argumentację dotyczącą ograniczenia jego prawa do sądu w sprawie sygn. I Co 14/10 i wskazał na naruszenie art. 417 k.c. Ponadto, w jego ocenie, w sprawie sygn. I Co 14/10 doszło do przewlekłości postępowania. Skarżący wskazał także na naruszenie art. 45 ust. 1, art. 78, art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Dalsze wywody apelacji poświęcone były uchybieniom Sądów w sprawach toczących się pod sygn. I Co 671/09 i I Ns 79/08, w których zdaniem apelującego nie doszło do uprawomocnienia się orzeczeń, a także uchybieniom organu egzekucyjnego w sprawie sygn. Kmn 2/09. Powód zasygnalizował także wystąpienie z roszczeniami przeciwko Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Sochaczewie. Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że przeważająca część podniesionych w uzasadnieniu apelacji argumentów pozostaje bez związku z podstawą faktyczną roszczenia będącego przedmiotem sporu w rozpatrywanej sprawie. Nie inaczej bowiem wypada ocenić argumenty dotyczące przebiegu postępowań w sprawach sygn. I Co 671/09, I Ns 79/08, czy postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S.pod sygn. Kmn 2/09. Powód, zobligowany dyspozycją art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c., zakreślił w pozwie okoliczności faktyczne, prowadzące, w jego ocenie, do powstania uszczerbku majątkowego, którego wyrównania dochodzi w niniejszym procesie. Zdarzeniem wywołującym szkodę było pozbawienie H. W. prawa dostępu do sądu na skutek bezzasadnej odmowy zwolnienia od kosztów sądowych w sprawie sygn. I Co 14/10. To działanie przełożyło się z kolei na odrzucenie skargi na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S.. Tak zakreślona podstawa faktyczna żądania pozwu została poddana ocenie Sądu I instancji i determinuje także przedmiot orzekania Sądu Apelacyjnego w ramach kontroli instancyjnej. Sąd drugiej instancji nie może bowiem objąć rozpoznaniem przedmiotu, który nie był objęty

żądaniem w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, a zatem i wyrokować co do niego (art. 321 k.p.c.). W postępowaniu apelacyjnym wyłączona została również możliwość dokonywania przedmiotowej zmiany powództwa (art. 383 k.p.c.). Całkowicie nową okolicznością pozostaje także podniesiona przez powoda po raz pierwszy w apelacji rzekoma przewlekłość postępowania w sprawie sygn. I Co 14/10. Jedynie na marginesie wypada zauważyć, że powód nie uzyskał stwierdzenia zarzucanej przewlekłości we właściwym trybie unormowanym ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.). Nie przytoczył także tego rodzaju faktów, które pozwalałyby na poczynienie w tym zakresie samodzielnych ustaleń i wyprowadzenie odpowiedzialności strony pozwanej z przepisu art. 417 k.c.

Wbrew wywodom skarżącego, w realiach sporu nie doszło również do naruszenia przepisów prawa materialnego tj. art. 417 k.c. oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP i pozostałych norm konstytucyjnych przywołanych w apelacji. Jak prawidłowo stwierdził Sąd I instancji, podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za wyrządzoną powodowi szkodę wynikłą z odmowy udzielenia mu zwolnienia od opłaty sądowej w drodze prawomocnego orzeczenia Sądu był przepis art. 417¹ § 2 k.c. W świetle tego artykułu zasadą jest, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem. Takim właściwym postępowaniem jest postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia uregulowane w dziale VIII kodeksu postępowania cywilnego (art. 424¹ i nast.) oraz w art. 519² k.p.c. – w odniesieniu do postępowania nieprocesowego. Z przepisów art. 424¹ i art. 424^{1a} k.p.c. oraz art. 519² k.p.c. wynika, że omawiana skarga przysługuje jedynie od wyroków oraz od postanowień wydanych co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym. Tymczasem kwestionowane przez powoda orzeczenie miało postać postanowienia incydentalnego wydanego w postępowaniu egzekucyjnym i dotyczyło rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. W grę wchodził zatem przepis art. 424^{1b} k.p.c., który stanowi, że w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Przepis ten w pełni wiąże się z treścią art. 417¹ § 2 k.c., który odsyła do niego poprzez użycie sformułowania „chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej”, a więc dopuszcza możliwość dochodzenia odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej prawomocnym orzeczeniem niezgodnym z prawem, bez konieczności uzyskiwania prejudykatu. Uzupełniająco wypada zauważyć, że mimo wejścia w życie przepisu art. 424^{1b} k.p.c. z dniem 25 września 2010 r. (data wejścia w życie ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Dz.U. Nr 155, poz. 1037), znajduje on zastosowanie także do orzeczeń wydanych przed tą datą (tak M. Olczyk – Komentarz do ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i Naprawcze – Lex, 2011).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy zgodnie z przedstawionym wyżej stanem prawnym samodzielnie dokonał oceny kwestionowanego przez powoda rozstrzygnięcia. W tym zakresie podzielić należy wywody tego Sądu, iż w toku postępowania w sprawie skargi dłużnika na czynność Komornika w sprawie sygn. akt I Co 14/10 powód wielokrotnie ubiegał się o zwolnienie od opłat sądowych. Zapadłe orzeczenia, na skutek skarg na czynność referendarza sądowego i zażaleń na postanowienia sądu, były poddawane kontroli instancyjnej. Rozstrzygnięcie w zakresie wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych stanowiło zatem realizację konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP) i z pewnością nie naruszało przepisu art. 78 Konstytucji RP.

Trudno także w podjętej decyzji doszukiwać się oczywistej obrazy prawa, skoro posiadany przez wnioskodawcę majątek, dochody i źródła utrzymania - czego powód nie zakwestionował – obiektywnie pozwalały na zgromadzenie relatywnie niewielkiej kwoty 100 zł na poczet należnej opłaty sądowej. Ocena ta byłaby inna, gdyby powód w sposób trwały (np. poważna choroba, odosobnienie w zakładzie karnym) został w ogóle pozbawiony jakichkolwiek środków własnego utrzymania i możliwości poprawy tego stanu rzeczy. Warto w tym miejscu odwołać się do ugruntowanego w

judykaturze poglądu, zgodnie z którym instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania (tak SN w postanowieniu z dnia 23 marca 2010 r. w sprawie II PZ 2/10, Lex nr 585787). W rezultacie orzeczeniu odmawiającemu powodowi zwolnienia od kosztów sądowych nie można przypisać cech bezprawności. Tym samym nie sposób uznać, że powód w bezprawny sposób pozbawiony został prawa dostępu do sądu zastrzeżonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Zagwarantowane konstytucyjnie prawo do sądu nie ma charakteru bezwzględnego w tym znaczeniu, że przysługuje zawsze i w każdej sytuacji, bez względu na dopełnienie przez stronę określonych aktów staranności. W postępowaniu cywilnym prawo to doznaje ograniczenia poprzez nałożenie w drodze ustawy na stronę domagającą się ochrony sądowej określonych wymogów formalnych i fiskalnych, którym winny odpowiadać pisma procesowe inicjujące postępowanie sądowe. Jeśli przepisy te są prawidłowo wykładane i stosowane przez Sąd, to nie dochodzi do uszczuplenia prawa zastrzeżonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. W żadnym też razie prawo do sądu nie oznacza, że sprawa musi zostać rozpoznana po myśli podmiotu, który ją kieruje (tak SN w wyroku z dnia 16 września 2009 r. w sprawie I PK 59/09, Lex nr 550994).

Słusznie także Sąd I instancji zauważył, że nie są spełnione pozostałe przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, tj. powstanie szkody w określonych rozmiarach oraz związek przyczynowy między wydaniem orzeczenia a szkodą. Trudno upatrywać szkody w utracie przez powoda gospodarstwa rolnego, skoro było to wynikiem wykonania przez komornika sądowego prawomocnego i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowienia o dziale spadku i zniesieniu współwłasności wydanego w sprawie sygn. I Ns 79/08. Podnieść w tym miejscu trzeba, iż podstawowa reguła określająca zakres naprawienia szkody majątkowej została sformułowana w art. 361 § 2 k.c., który stanowi, że naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządono. Jeśli chodzi o szkodę w postaci straty, to ustalenia istnienia i wielkości tej szkody dokonuje się za pomocą metody dyferencyjnej (różnicowej), która nakazuje przyjąć za szkodę różnicę między rzeczywistym stanem dóbr poszkodowanego z chwili dokonywania ustaleń a stanem hipotetycznym, jaki istniałby, gdyby do zdarzenia sprawczego nie doszło. W realiach sprawy do hipotetycznego zmniejszenia aktywów powoda nie mogło dojść z tej podstawowej przyczyny, iż na skutek wydania przez sąd postanowienia w sprawie sygn. I Ns 79/08 powód w dacie przeprowadzenia egzekucji z gospodarstwa rolnego stanowiącego przedmiot działu nie był już jego właścicielem – utracił własność w następstwie uprawomocnienia się postanowienia sądu w przedmiocie działu spadku i zniesienia współwłasności, nie zaś działania komornika w toku postępowania egzekucyjnego. Gdyby zatem nie nastąpiło zdarzenie sprawcze, mające w przekonaniu powoda postać uniemożliwienia mu przez Sąd w sprawie I Co 14/10 zaskarżenia czynności komornika, to stan majątkowy powoda przedstawiałby się tak samo, tj. w każdym układzie sytuacyjnym powód nie był właścicielem gospodarstwa rolnego.

Wreszcie należy też podnieść, że brak jest związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, z którym wiąże się dochodzone pozwem roszczenie, a szkodą. Jak bowiem prawidłowo ustalił Sąd I instancji, zaskarżona przez powoda czynność komornika dotyczyła zajęcia świadczenia rentowego powoda, nie zaś egzekucji z gospodarstwa rolnego. Odmowa zwolnienia powoda od opłaty sądowej od skargi na powyższą czynność egzekucyjną nie miała więc wpływu na prowadzenie egzekucji skierowanej do gospodarstwa rolnego, w czym powód upatruje szkody stanowiącej, jak się wydaje, równowartość tego gospodarstwa.

Pozostałe przytoczone w pozwie elementy składające się na szkodę nie zostały przez powoda sprecyzowane co do swej wysokości. Apelujący nie przedstawił ponadto żadnego dowodu dla ich wykazania. Część ze „składników” szkody pozostaje przy tym w sposób oczywisty poza ewentualnym uszczerbkiem w majątku powodu np. kwoty wypłacone tytułem wynagrodzenia funkcjonariuszom publicznym orzekającym w jego sprawach.

Sąd Apelacyjny nie znalazł ponadto podstaw dla zweryfikowania orzeczenia o kosztach procesu zawartego w punkcie 2 zaskarżonego wyroku. Orzeczenie w tym przedmiocie opiera się na przepisie art. 98 § 1 k.p.c. i

zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu. Powód występując z pozwem winien liczyć się z obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania przeciwnikowi procesowemu, tym bardziej, że jak sam podkreślał na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, pozostaje stroną licznych postępowań sądowych. Inicjując kolejny proces winien zatem realnie rozważyć potrzebę uzyskania ochrony sądowej. O konieczności zastosowania art. 102 k.p.c. nie świadczy także samo zwolnienie powoda od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych (tak SN m.in. w postanowieniu z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie II Cz 93/12, Lex nr 1219500). W związku z wnioskiem zawartym w apelacji, zmierzającym do obciążenia kosztami procesu Sędziego, wypada podkreślić, że ustawodawca przewiduje rozliczenie kosztów procesu wyłącznie między jego stronami. W żadnym razie strona nie może domagać się zwrotu tych kosztów od Sądu, a tym bardziej personalnie od członków składu orzekającego.

Z uwagi na okoliczność, iż powód na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 grudnia 2012 r. złożył oświadczenie, że nie wie czego dotyczy sprawa, gdyż na zawiadomieniu na rozprawę jest tylko sygnatura akt Sądu Apelacyjnego w Łodzi, a powód toczy wiele spraw również przeciwko Sądowi Okręgowemu w P., apelujący został zobowiązany zarządzeniem przewodniczącego do złożenia w terminie 7 dni głosu do protokołu, w którym wypowie się w przedmiocie złożonej przez siebie apelacji, a ogłoszenie wyroku zostało odroczone do dnia 3 stycznia 2012 r. Powód taki głos do protokołu złożył (k.102-103odwr.). W rezultacie uznać należy, że powód zajął stanowisko w przedmiocie złożonej apelacji i miał pełną możliwość obrony swych praw w postępowaniu odwoławczym. Nie zachodziła więc potrzeba odroczenia rozprawy apelacyjnej (art. 214 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Dodatkowo wypada zauważyć, że zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 20 grudnia 2012 r. identyfikowało sprawę nie tylko poprzez oznaczenie sygnatury akt, ale także przez określenie strony pozwanej tj. Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w P.i Sądu Rejonowego w S. , a zatem powód miał pełną możliwość ustalenia, w której ze spraw zawisłych przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi wyznaczony został termin rozprawy. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości mógł je usunąć poprzez kontakt osobisty lub telefoniczny z sekretariatem Sądu, czego jednak nie uczynił.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do art. 102 k.p.c., obciążając powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej jedynie części kosztów zastępstwa procesowego. Za takim rozstrzygnięciem przemawiał fakt, iż powód znajduje się w nienajlepszej sytuacji materialnej, a ciąży już na nim obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przed Sądem I instancji, a także okoliczność, iż wysokość kosztów zastępstwa prawnego strony przeciwnej była podyktowana tylko i wyłącznie nadmiernym zakreśleniem przez powoda dochodzonego żądania, nie zaś charakterem roszczenia i stopniem jego skomplikowania.